

पशुना त्वयनस्यादौ समान्ते सौमिकैर्मखैः । नानिहा
नवशस्त्रेष्वा पशुना चाग्निमान् द्विजः । नवाक्षमद्या-
न्मांसं वा दीर्घमायुर्जिजीविषुः । नवनानर्क्षिता ह्यस्य
पशुहव्यं न चाग्नयः । प्राणानेवाक्तुमिच्छन्ति नवाद्या-
भिषगर्क्षिनः । व्यासनाशनशय्याभिरङ्गिर्मूलफलेन वा ।
नास्य कश्चिद्वेदे हे शक्तितोऽनर्क्षितोऽतिथिः । पाप-
शुणो विकर्मस्यान् वैडालव्रतिकान् शठान् । हेतुकान्
वकटर्क्षींश्च बाङ्मात्रेणापि नार्क्षयेत् । वेदविद्यामृत स्ना-
तान् श्रोत्रियान् गृहमेधिनः । पूजयेद्गृह्यकव्येन विप-
रीतांश्च वर्जयेत् । शक्तितोऽपचमानेभ्यो दातव्यं गृहमे-
धना । संविभागश्च भूतेभ्यः कर्त्तव्योऽनुपरोधतः । इत्येवं
स्नातक गृहस्यधर्माः उक्ताः शेषं स्नातकशब्दे वक्ष्यते ।
काश्यां ० १६ अ० गृहस्यधर्मा उक्ता यथा

“न क्लेशेन विना इव्यमर्षहीने कुतः क्रिया ।
क्रियाहीने कुतो धर्मो धर्महीने कुतः सुखम् । सुखं
हि सर्वदा काङ्क्षन् तच्च धर्मसमुद्भवम् । तस्माद्धर्मोऽल-
कर्त्तव्यश्चातुर्वर्त्येन यत्नतः । न्यायागतेन इव्ये च क-
र्त्तव्यं पारलौकिकम् । दानञ्च विधिना देवं काले
पाले च भावतः । विधिहीनन्याऽपाले यो ददाति
प्रतिपक्षम् । न केवलं हि तदाति शेषनस्य च नश्रति ।
व्यसनार्थं कुटुम्बार्थं यद्व्याजं च दीयते । तदक्षयं
भवेदल परत्र च न संशयः । मातापितृविक्रीणं
यो मौञ्जीपाण्डिपद्मादिभिः । संस्कारयेद्भिक्षुरेति सस्य
नो यस्त्वग्नकम् । अग्निहोत्रेन तच्छ्रेयो नाग्नि-
होमादिभिर्मखैः । यच्छ्रेयः प्राप्यते सार्धैर्हि जैर्कश्चिन्
प्रतिष्ठते । पितृगेहे तु वा कन्या रजः पशेद्दसंस्करा ।
भूषणा तत्पिता सौख्यं दृष्ट्वा सापि कन्यका । यक्षां
परिष्वेकोहात् स भवेद्भुवनीपतिः । तेन सम्भाषण-
न्त्याज्जमपाङ्गुलेन सर्वदा । विद्याय दोषसुभयोः क-
न्यावास वरस्य च । सम्पन्नं वाचयेत् पश्चादन्यथा दोष-
भाक् पिता । स्त्रियः पवित्राः सततं नैता इष्यन्ति
केनचित् । नाहि नाहि रजोह्लासां हुक्कृतान्यपक-
पति । पूर्वं लिभिः सुरैर्भुक्ताः सोमगन्धर्वैश्चिभिः ।
भुङ्क्षते मातुषाः पश्चात्ताडयन्ति केनचित् । स्त्रीणां
श्रीचं ददौ वीर्यः पावकः सर्वमेध्यताम् । कल्याण
माप्नोति नृपकोन मेध्याः सदा स्त्रियः । कन्यां भुङ्क्ते
रजःकाशेऽग्निः जगो भोमदर्शने । स्तनोद्धेदे च गन्धर्व-
स्तम्प्रागेव प्रदीयते । दशरूपेणा त्वपत्यज्ञी कुलज्ञी भून्

यौवना । पित्रज्ञाविष्कृततरजास्ततस्ताः परिवर्जयेत् ।
कन्यादानफलप्रेप्सुस्तस्माद्वादान्मिकाम् । अन्यथा
न फलं दातुः प्रतिपाही पतेदधः । कन्यामभुक्तां
सोमाद्यैर्ददद्दानफलं लभेत् । दैवभुक्तां ददद्दाता
न स्वर्गमधिगच्छति । शयनासनयानानि कुतपं स्त्री-
सुखं कुशम् । यज्ञपात्राणि सर्वाणि न इष्यन्ति बुधाः
कश्चित् । वल्लः प्रक्षयने मेध्यः, शकुनिः फलपातने ।
नार्यैरितिप्रयोगेषु श्वा मृगपक्षणे शुचिः । अजा-
श्वयोर्सुखं मेध्यं गायो मेध्याश्च पृथतः । पादतो ब्रा-
ह्मणामेध्याः स्त्रियो मेध्यास्तु सर्वतः । बलात्कारोप-
भुक्ता वा चौरहस्तगतापि वा । न त्याज्या दूषिता
नारी नास्यास्वयागो विधीयते । अश्वेन तावशुद्धिः
स्याच्छुद्धिः कांस्यस्य भक्षना । संशुद्धा रजसा नार्या
स्तटिनी वेगतः शुचिः । मनसापि हि या नेह चिन्त-
येत् पुरुषान्तरम् । सोमया सह सौख्यानि भुङ्क्ते चा-
त्रापि कीर्त्तिभाक् । पिता पितामही भ्राता सकुल्यो
जननी तथा । कन्याप्रदः पूर्वनाशे प्रकृतिस्यः परः परः ।
अप्रयच्छन् समानोति भूषणहत्यामृताहतो । स्वयं
त्वभावे दानृणां कन्या कुर्यात् स्वयं वरम् । कृताधि-
कारां सल्लिनां पिण्डमात्रोपजीविनीम् । परिभूतामधः
शय्यां वासयेद्भूमिचारिणीम् । व्यभिचारादतो शुद्धिर्गर्भे
त्यागो विधीयते । गर्भमहर्षिवादौ च महत्यपि च
कल्मसे । नृद्वैव भार्या गृहस्य वा च स्वा च विधः स्मृते ।
ते च स्वा चैव राजस्तु ताश्च स्वा चाप्यजननः । आरोग्य
नृद्वै शयने विप्रोगच्छेदधोगतिम् । उत्पाद्या पुत्रं
नृद्वैयां ब्राह्मण्यादेव होयते । दैवपितृप्रातिथेयानि
तत्प्रधानानि यस्य तु । देवाद्यास्तानि नाश्रितं स च
स्वर्गं च गच्छति । जामथो यानि गेहानि शपन्त्यप्रति
पूजिताः । जयाभिर्निर्दिष्टानीव नशेयुस्तान्यसंश-
यम् । तदभ्यर्थाः सुवासिन्यो भूषणाच्छादनाशनैः ।
भूतिकामैर्नरेर्निर्वाणं सङ्कटेषूत्सवेषु च । यत् नार्यः
प्रकृतिता भूषणाच्छादनाशनैः । रमन्ते देवतास्तत्र ह्यु-
स्तत्र सफलाः क्रियाः । यत् सुप्रति भक्षी स्त्री स्त्रिया
भर्ता च सुप्रति । तत् वेदमि कल्याणं सस्यद्येत पदे
वदे । जपोऽङ्गतो ज्ञतो ज्ञोमः प्रहृतो भौतिको बलिः ।
प्राशितं पिष्टसंहमिष्टं तं ब्राह्मं द्विजाचनम् । पञ्च-
यक्षानिमाम् कुर्यान् ब्राह्मणो नार्यसीदति । एतेवासन-
सुधानात् पञ्चसंनमवाप्नुयात् । ब्राह्मणं कुशं पृच्छे-